

**Amore et studio elucidande veritatis: hec subscripta disputabatur Wittenberge. Presidente R. P. Martino Luther: Artiu
et S. Theologie Magistro: eiusdem ibidem lectori Ordinario. Quare petit: ut qui non possunt verbis
presentes nobiscum disceptare: agant id literis absentes. In nomine domini nostri Ihesu Christi. Amen.**

1   ¶ Dominus et magister noster Jesus Christus dicendo. Per entitatem agite. et omnem vitam fidelium penitentiam esse voluit.
 2   ¶ Quod verbum de penitentia sacramentali (id est confessio et satisfactionis que sacerdotum ministerio celebratur) non potest intelligi.
 3   ¶ Non in solam intendit interior immo interior nulla est. nisi foris operetur varia carnis mortificationes.
 4   ¶ Manet itaque pena donec manet odium sui (id est penitentia vera intus) scilicet usque ad introitum regni celorum.
 5   ¶ Papa non potest nec potest vilas penas remittere. propter eas: quas arbitrio vel suo vel canonum imposuit.
 6   ¶ Papa non potest remittere ullam culpam nisi declarando et approbando remissam a deo. Aut certe remittendo casus reseruatos sibi: quibus potest prius culpa prouisus remaneret.
 7   ¶ Nulli prouersus remittit deus culpam: quin simul cum subiectis: humiliatum in omnibus sacerdotio suo vicario.
 8   ¶ Canonones penitentiales soli viuentibus sunt impositi. nihil morituris enim eisdem debet imponi.
 9   ¶ Inde bene nobis facit papa. excipiendo in suis decretis articulorum mortis et necessitatis.
 10   ¶ Indocte et male faciunt sacerdotes isti: qui morituris prius canonicas in purgatorium reseruant.
 11   ¶ Zizania illa de mutanda pena Canonica in penam purgatorii. videntur certe do intentibus episcopis seminata.
 12   ¶ Olim pene canonice non posse: sed ante absolutionem imponebantur: rancis tentamenta vere contritionis.
 13   ¶ Mortuorum per mortem omnia soluntur. et legibus canonum mortui iam sunt habentes iure earum relaxationem.
 14   ¶ Imperfeta sanitas seu charitas morituris: necessario secundum fert magnum timorem: tanto maiorem: quanto minor fuerit ipsa.
 15   ¶ Hic timor et horror satis est. se solo (ut alia racea) facere penam purgatorii: cum sit primus desperatio in horrore.
 16   ¶ Videntur in inferno: purgatorio: celum differere: sicut desperatio: pere desperatio. securitas differunt.
 17   ¶ Necesse est videat a se in purgatorio: sicut minui horrorem. ita augeri charitatem.
 18   ¶ Nec probatur videat nullis: aut rationibus aut scripturis. qui sunt extra statum meriti seu agende charitatis.
 19   ¶ Nec hoc probatur esse videat: qui sunt de sua beatitudine certe et secure saltem oculis: licet nos certissimi simus.
 20   ¶ Igitur papa per remissionem plenariam omnium penarum. non simpliciter omnium. intelligit: sed a se ipso tantummodo impositarum.
 21   ¶ Erant itaque indulgentiarum predicatorum: ut qui dicunt per pape indulgentias: hoem ab omnibus penarum solui et saluari.
 22   ¶ Quoniam nullam remittit a se in purgatorio: quia in hac vita debuissent in Canones solvere.
 23   ¶ Si remissio villa omnino omo penarum: potest alicui dari. certum est enim non nisi perfectissimis. i. paucissimis dari.
 24   ¶ Nulli ob id necesse est: maiorem partem populi: per indifferentem illam et magnificum pene solute. pmissum.
 25   ¶ Qualiter praecepit hunc papa in purgatorio: quoniam aliter: talem hunc quilibet Episcopus et Curatus in sua diocesi et parochia specialiter.
 1   ¶ Optime facit papa: qui non potest clavis quam nullam hunc sed per modum suffragi dat a se in remissione.
 2   ¶ Hoc enim predicit: qui statim ut iactus nummus in cistam tinnierit: euolat dicunt anima.
 3   ¶ Lertus est: numero in cista tinniente: augeri questum et auariciam posse. suffragium aut ecclie: in arbitrio dei soli est.
 4   ¶ Quis scit. si oculi a se in purgatorio velint redimi. sicut de s. Scuerino et paschali factu narratur.
 5   ¶ Nullus est securus de veritate sue contritionis. multominus de consecratione plenarie remissionis.
 6   ¶ Quod rati est de penitentia: rati est de indulgentias redimendis. i. rarissimum.
 7   ¶ Non abutur in eternum cuiusvis misericordis: qui per fratres venientes securos fessi credunt de sua salute.
 8   ¶ Lauendi sunt nimis: qui dicunt venientes illas papam: donum esse illud dei inestimabile: quo reconciliatur homo deo.
 9   ¶ Huiusmodi enim venientes: tantu respiciunt penas satisfactionis sacramentalis ab homine constitutas.
 10   ¶ Non christiana predicatorum: qui docent. qui redemptoris amias vel consensualia: non sit necessaria contritio.
 11   ¶ Quilibet christianus vere cōpunctus: hunc remissionem plenariam: a pena et culpa. etiam sine fratris venientia: sibi dedita.
 12   ¶ Quilibet verus christianus: sine viuere sine mortuus: hunc participationem omnium bonorum Christi et Ecclesie. etiam sine fratris venientia: a deo sibi datam.
 13   ¶ Remissio tamen et participatio papae: nullo modo est ostendenda. quod ut dixi est declaratio remissionis divinae.
 14   ¶ Difficiliter est: etiam doctrinissimum Theologum: simul extollere venientes laetitatem: et contritionis veritatem coam populo.
 15   ¶ Contritionis veritas penas querit et amat. Venientes autem langitas relata: et odisse facit saltem occasionem.
 16   ¶ Laute sunt venientes apostoli predicande. ne populus false intelligat. eas perferri ceteris bonis oculibus charitatis.
 17   ¶ Docendi sunt christiani. qui papa sicut magister optat: melius facit: si venientes redimeret.
 18   ¶ Quia opus charitatis crescit charitas: et fit hoc melior. sed per venientes non fit melior: sed tamen modo a pena liberior.
 19   ¶ Docendi sunt christiani. qui videt egenum: et neglecto eo. dat per venientem non indulgentias: sed indagationem dei sibi vindicat.
 20   ¶ Docendi sunt christiani: qui nulli superfluis abundant: necessaria tenent: dominum sue retinere: et nequaquam propter venientias effundere.
 21   ¶ Docendi sunt christiani. qui redemptio venientia est libera: non precepta.
 22   ¶ Docendi sunt christiani. qui papa sicut magis egerit: ita magis optat in ymnis dandis. p. deuotam orationem: quod p. multam pecuniam.

24   ¶ Docendi sunt christiani. qui venient papa sunt utilles: si non in eas confidunt. Sed nocentissime: si timorem dei per eas amittant.
 25   ¶ Docendi sunt christiani. qui si papa nosset exactions venialium predicationum mallet Basilicam. s. Petri in cineres ire: quod edificari. cutre carne et osibus outum suarum.
 1   ¶ Docendi sunt christiani. qui papa sicut debet ita vellet. etiam vendita (si opus sit) Basilicam. s. Petri de suis pecuniis dare illis: a quorum plurimus quidam cōcionatores venient pecuniam elicunt.
 2   ¶ Utana est fiducia salutis per fratres venientia. etiam si Commissarius: immo papa ipse suā aliam. p. illis impingneret.
 3   ¶ Hostes Christi et papa sunt illi: qui propter venientias predicandas verbū dei in alijs ecclesiis penitus silere iubent.
 4   ¶ Inimuria fit verbo dei: dum in eodez sermonē: equale vel longius tēpus impeditur venientibus illi.
 5   ¶ Mens pape necessario est. qui si venire (quod minimum est) una cōpāna: vnu pomps: et ceremonijs celebrant. Euangelium (quod maximū est) centū campanis: centū pomps: centū ceremonijs predictū.
 6   ¶ Thesauri ecclie vnu papa dat indulgentias: neq; satis noslatis sunt: neq; cogniti apud p̄sonam christi.
 7   ¶ Temporales certe non esse patet. qui non tam facile eos profundūt: sed tamen colligunt multi concionatores.
 8   ¶ Nec sunt merita Christi et sc̄torum: quod hec sine papa openet ḡam hōis interiores: et crucis mortis: internumq; exteriores.
 9   ¶ Thesauros ecclie. s. Laurenti dixit esse: pauperes ecclie. sed locutus est vnu vocabulo sui tpe.
 10   ¶ Sicut temeritate dicim⁹ claves ecclie (merito Christi donatas) esse thesaurum istum.
 11   ¶ Lazarus est enim: ad remissionē penarum et casuum sola sufficit p̄tā papa.
 12   ¶ Uetus thesaurus ecclie. est sacrofīciū euāgelium glorie et gratiae dei.
 13   ¶ Uita autem est merito odioſissimus. qui ex primis facit nouissimos.
 14   ¶ Thesaurus aut indulgentiarum merito est gratissimus. qui ex nouissimis facit prius.
 15   ¶ Igitur thesauri Euangelici rhetia sunt: quibus olim piscabant viros diuitiarum.
 16   ¶ Thesauri indulgentiarum rhetia sunt: quibus nūc p̄scant diuitias viros.
 17   ¶ Indulgēte: quas cōcionatores vociferant marcas grās. intelligent vere tales quoad questum p̄mouendum.
 18   ¶ Sunt tamen re vera minime ad ḡam dei et crucis pietatē compate.
 19   ¶ Tenent Ep̄i et Curati venientias apl̄icarū Commissarios cū omni reverentia admittere.
 20   ¶ Sed magis tenent oculis intendere: oculis aurib⁹ aduertere: non p̄ commissione papa sua illi somnia p̄dicent.
 21   ¶ Altera venientia apl̄icaz p̄tate q̄ loquit. sit ille anathema et maledict⁹.
 22   ¶ Qui vero contra libidinem ac licentiam verborū cōcionatoris venientia curam agit: sit ille benedictus.
 23   ¶ Sicut papa iuste fulminat eos: qui in fraudem negoti venientia quacunq; arte machinantur.
 24   ¶ Multomagis fulminare intendit eos: qui p̄ ventiarū pretextū in fraude sc̄tē charitatis et veritatis machinant.
 25   ¶ Spinari venientias papales tātas esse: ut solvere possint hoēs. etiā si quis p̄ impossibile dei genitricē violasset. Est insanire.
 1   ¶ Dicitur contra: qui venient papales: nec minimū venialium p̄tō tollere possint quo ad culpam.
 2   ¶ Et dicitur: nec si s. Petrus modo papa esset: maiores grās donare possit est blasphemia in sc̄tē Petrum et papam.
 3   ¶ Dicitur contra: qui etiam iste et quilibet papa maiores hunc. sc̄tē Euangeliū: virtutes: grās curationē. et cetera. ut. i. l. x.
 4   ¶ Dicere. Crucē armis papalibus insigniter erectā: cruci Christi equinas: lere: blasphemia est.
 5   ¶ Batione reddent Ep̄i: Curati: et Theologi. Qui tales sermōes in populum licere sunt.
 6   ¶ Facit hec licetiosā venientia p̄dicatio. ut nec reverentia papa facile sit: etiam doctris virū redimere a calūnīis aut certe argutis: q̄ stoib⁹ laicorum.
 7   ¶ Hoc. Qui papa non euacuat purgatorium. p̄ter sc̄tēmā charitatis et summa aiarū necessitatē: ut cām oīm iustissimā. Si infinitas aias redimit: p̄ pecuniam fūstissimā ad structurā Basilice: ut cāz leuitissimā.
 8   ¶ Itē. Cur p̄manet exequie et anniversaria defunctorum: et non reddit aut recipi p̄mittit beneficia p̄ illis instituta. cū iā sit iniuria p̄ redēptōz orare.
 9   ¶ Itē. Que illa noua pietas Dei et papa. q̄ impio et etimico p̄ter peccatum p̄cedit: aiām p̄tā et aiāmā dei redimere. Et tamen p̄ter necessitatē ipsius met p̄tē et dilecte aiāmā non redimunt cā gratuita charitate.
 10   ¶ Itē. Cur Canones p̄tiales re ipsa et non vnu: iā diu in semet abrogati et moriūt: adhuc in pecunij redimunt per cessionē indulgentiarum viuacissimū.
 11   ¶ Itē. Qui papa cuius opes hodie sunt opulentissimis crassis crassiores: non de suis pecunij magis p̄ paup̄rē fidelium struit vnu tāmō Basilicā sancti Petri.
 12   ¶ Item. Quid remittit aut participat papa iūs: qui p̄ contritionē p̄fectaz iūs habet plenarie remissionis et participationis.
 13   ¶ Item. Quid adderef ecclie boni maioris. Si papa sicut semel facit: ita cōtēs in die cuiuslibet fidelium has remissōes et p̄cipiatōes tribuēt.
 14   ¶ Ex quo papa salutē querit aiām: p̄ venientias magis p̄ pecunias. Cur suspendit fratres et venientias iam oīm p̄cessas: cū sint eque efficaces.
 15   ¶ Nec scrupulosissima laicorum argumenta: sola p̄tā p̄p̄tē: nec redditaria ratione dilueret. Est eccliam et papā hostib⁹ ridendos exponere et infelices christianos facere.
 16   ¶ Si ergo venient p̄ spiritū et mente papa p̄dicaretur. facile illa omnia soluerent: immo non essent.
 17   ¶ Valeat itaque oculi illi. p̄p̄tē: qui dicunt pplo Christi. Pax pax. et non est pax.
 18   ¶ Bonū agat oculi illi. p̄p̄tē: qui dicunt pplo Christi. Crux crucis. et non est crucis.
 19   ¶ Exhortandi sunt christiani: ut caput suū chīm per penas: mortes: infernōs sequi studeant.
 20   ¶ Ac si magis p̄ multas tribulatiōes intrare celū: quod p̄ securitatem pacis confidant.